

BOHDÍKOV

Obec Bohdíkovi leží v Olomouckém kraji asi 12 km západně od okresního města Šumperk a 8 km jižně od města Hanušovice přibližně na 50° severní šířky a 16° 54' východní délky v údolí řeky Moravy. Bohdíkovi vznikl v roce 1960 sloučením obcí Dolní Bohdíkovi, Raškov a Komňátka. Celková výměra obce je přibližně 2 622 ha (z toho 1745 ha lesní půda, 678 ha zemědělská půda, zastavěná plocha tvoří pouze 21 ha). Katastr obce tvoří 4 katastrální území: Dolní Bohdíkovi, Raškov, Raškov Dvůr a Komňátka. Součástí obce je i jižně umístěný Aloisov. K 1. 1. 2013 měla obec celkem 1 374 obyvatel (z toho 691 žen).

Většina Bohdíkova leží v údolí řeky Moravy, případně na mírných svazích v okolí. Pouze Komňátka prudce stoupá bočním údolím otočeným směrem k jihovýchodu. Střední nadmořská výška obce je asi 345 m n. m. Okolí obce tvoří vrcholky Hanušovické vrchoviny. Vrchovina po levém břehu Moravy je součástí Kopřivenské vrchoviny s údolím Bohdíkovského potoka a Dražského potoka. Nejvyšším bodem je Vaškova hora (626 m n. m.).

Jihozápadní část Bohdíkova (na pravém břehu řeky Moravy) tvoří Písařovská pahorkatina s nejvyšším vrcholem Rovinka (614 m n. m.) a s údolím podél Raškovského a Komňáteckého potoka. Severní část území tvoří Jeřábská vrchovina, jejímž nejvyšším bodem v rámci obce je Raškovská bouda (801 m n. m.). Směrem k jihu se údolí kolem řeky Moravy stále rozšiřuje a klesá, a proto v nejnižším cípu obce ve výšce 334 m n. m. leží i nejnižší místo Bohdíkova (Aloisov). Výškový rozdíl v rámci obce tedy činí 466 metrů.

Doprava

Podél obce ve směru jih – sever vede silnice II/369 (Ruda nad Moravou – Hanušovice) - tvoří v podstatě obchvat obce. Na ni navazuje silnice III/36914, která prochází přímo obcí Bohdíkovi a umožňuje napojení na město Šumperk přes Temenici. Všechny části obce propojují místní komunikace. Hromadnou dopravu osob zajišťuje železnice, a to trať č. 292 a č. 291 vedoucí ze Šumperka a ze Zábřehu přes Bludov do Hanušovic, Jeseníku a Krnova. Dnes trať slouží jako spojnice pro rychlíky a spěšné vlaky z Olomouce (Brna) do Jeseníku. V obci jsou 3 železniční zastávky – nádraží Bohdíkovi, kde staví i některé spěšné vlaky a zastávky Raškov a Komňátka.

Vybavení

Celá obec je zásobována pitnou vodou z vodovodu, který ji čerpá z místního podzemního zdroje. V katastru obce jsou 3 čerpací stanice, které umožňují dodávku vody do všech domů v obci. Délka vodovodu je asi 13 km. Po celé obci byl vybudován rozvod zemního plynu, na který jsou připojeny téměř všechny veřejné budovy v obci, v roce 2012 byla v hlavní části obce vybudována kanalizace a čistička odpadních vod, na kterou se obyvatelé postupně připojují. Samozřejmostí je od 30. let minulého století elektřina a o něco později telefon. V posledních letech se s využíváním počítačů v obci rozšířil internet, ať už pomocí telefonního vedení prostřednictvím ADSL, nebo bezdrátově. Téměř polovina domácností má zajištěn přístup na internet. Příjem televizního signálu zajišťují převážně satelitní přijímače. Zásobování občanů umožňuje 5 obchodů s potravinářským a smíšeným zbožím ve všech částech obce, prodejna stavebnin, textilu a elektro. Jsou tu 4 pohostinství, ve třech z nich je podáváno i teplé jídlo. V obci je pošta, provozovna kadeřnictví i prodej lahví

s propan butanem. Vzdělávání dětí zajišťuje Základní škola pro 1. – 5. ročník s 2 mateřskými školami (v Bohdíkově a Raškově). Děti ze vzdálenějších částí obce jsou do školy pravidelně sváženy autobusem. V roce 2011 zahájilo činnost občanské sdružení Komunitní škola Bohdíkov, které nabízí volnočasové a vzdělávací aktivity pro obyvatele Bohdíkova i okolí bez rozdílu věku. Jsou tu 2 veřejné knihovny s veřejným internetem. Občanům je k dispozici kulturní dům, budova bývalé školy v Komňátce, sokolovna, fotbalové hřiště s bohatým zázemím, víceúčelové hřiště na míčové sporty a atletiku (v zimě se mění na kluziště), malá hřiště v Raškově a Komňátce, dva areály letních divadel se zahradami a kuželna. V obci jsou dvě obory s jeleny a daňky – jedna přímo v Raškově, druhá kolem lovecké chaty Počátka nad Raškovem.

Obcí vede cyklistická stezka č. 51 z Hanušovic do Bludova a Olomouce, jež je součástí tzv. Moravské cyklistické trasy, která vede z Mikulovic až do Břeclavi. Pro náročné cyklisty vede obcí i cyklistická trasa ze Šumperka přes Nový hrad, Raškov a Komňátku zpět do Šumperka. Vede tudy i řada turistických tras např. směrem na Nový hrad a Hanušovice, sv. Trojici a Severomoravskou chatu vedoucí až do Králík, Štědrákovu Lhotu a Hrubý les či rozhlednu Na Háji a Šumperk.

Zaměstnanost

Většími zaměstnavateli v obci jsou Papírna Aloisov a.s., Isola Powertek s. r.o., Jesan Kovo s.r.o. Šumperk, Zemědělské družstvo Kameníček a.s., Manel s.r.o., nezanedbatelným zaměstnavatelem je i místní základní škola. Přesto většina obyvatel za prací dojíždí. Místní soukromé firmy podnikají v zemědělství, zpracování dřeva, stavebnictví, obchodu, dopravě a službách. Nezaměstnanost se v roce 2011 pohybovala kolem 11%.

Ubytování

Většina sídel, která tvoří obec, je také rekreačně využívána (zvláště domy z původní zástavby). Vyložený charakter rekreačního sídla má osada Komňátka, která má pro takový způsob velmi výhodné přírodní podmínky i charakter zástavby. Nachází se tu dva penziony s kapacitou 14 – 36 osob, další domy jsou pronajímány. V Aloisově, přímo u silnice II/369 leží kemp s krytým bazénem a malým kioskem s potravinami. Nad Raškovem je možné se ubytovat v Lovecké chatě Počátka.

Příroda

Lesní porosty, které jsou tvořeny smrkovými a smíšenými lesy, tvoří přibližně 66,7% rozlohy obce. Je v nich zastoupen především smrk, buk, modřín, borovice, javor, habr. Vzrostlá zeleň obklopuje také všechny vodní toky a řadu vedlejších cest. Zde se vyskytují další druhy stromů jako olše, jasan, vrba, topol, jeřáb, bříza apod.. V obci roste také řada 100 a víceletých lip s obvodem kmene 300 – 480 cm, mezi nimi i památný strom tzv. Fetkova lípa.

V katastru obce se nachází dva bývalé lomy na vápenec. Jsou tu naleziště vzácných krystalických vápenců. Směrem k většímu lomu, kde se dnes dobývá a drtí kamenivo na stavbu silnic, vede štola Mařka, ve které přezimovává řada vzácných druhů netopýrů.

Řeka Morava díky ploše svého povodí a již nížinnému rázu toku je sjízdná téměř celoročně. V úseku obce se v řece Moravě setkáme s několika druhy ryb. Jsou to především Pstruh obecný (potoční), Pstruh duhový (americký), Siven americký, Lipan podhorní, Vranka obecná

a začíná se zde objevovat i Mihule potoční. Raškovský potok je využíván Českým rybářským svazem k odchovu Pstruha potočního. Ostatní potoky jsou z důvodu nízké úživnosti vody pro tyto účely nevhodné, objevují se zde pstruzi, kteří se sem dostanou z řeky.

Štola Mařka

Štola se nachází západně od silnice Zábřeh – Hanušovice za pohostinstvím U Seppla. Štola je ražena souvrstvím hornin skupiny Branné, přičemž převládá vápenec. Při světlosti 3,5 x 2,5 m má délku asi 300 m. Zřícením stropu ve štole vznikly tři závaly, které rozdělily štolu na tři úseky s rozdílným mikroklimatem. První úsek tvoří od vstupu přímá chodba ukončená na 130 m průlezným závalem. Druhý úsek je vymezen prvním a druhým závalem. V tomto úseku je na 145. metru vpravo na povrch vyražen větrák 35 m dlouhou příkře stoupající šachtou. Třetí úsek začíná přímou chodbou na konci druhého závalu. Chodba se na 260 m stáčí mírně vpravo a je ukončena na 300 m posledním neprůchodným závalem.

Jedná se o největší zimoviště letounů na Šumpersku. Na zimovišti bylo zatím zjištěno 12 druhů letounů (Chiroptera) a běžné druhy fauny bezobratlých v jeskyních. Je zde zimoviště netopýra černého (*Babastella Barbastellus*) a netopýra velkého (*Myotis myotis*) regionálního významu, pro vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*) lokálního významu. Dále zde zimují: netopýr řasnatý (*Myotis natterii*), netopýr vodní (*M. daubentoni*), n. brvitý (*M. emarginatus*), n. velkoduchý (*M. bechsteinii*), n. vousatý (*M. mystacinus*), n. Brandtův (*M. brandtii*), n. severní (*Eptesicus nilssonii*), n. ušatý (*Plecotus auritus*) a n. dlouhouchý (*P. austriacus*). Štola byla zařazena do seznamu evropsky významných lokalit Natura 2000 Ministerstvem životního prostředí v únoru 2008.

Přírodní rezervace Na hadci

V katastrálním území Raškov se nachází území o rozloze 56,23 ha, které pro zvláštní typ horniny, která tvoří jeho základ, bylo prohlášeno v roce 1990 přírodní rezervací. Touto horninou je hadec, neboli serpentinit Vyniká charakteristickou šedozelenou barvou v různě sytých odstínech. Jeho zbarvení je zpestřeno tmavými skvrnami, žilkami a šmouhami, takže celek působí dojmem hadí kůže. Území je tvořeno geologicky mimořádně hodnotnými tvary hadců a dalšími tvary specifického zvětvování, porostlými reliktními borovými porosty a typickými společenstvy, obklopené jedlobočinami a klenovými bučinami. V rámci přírodní rezervace jsou chráněny lesy na strmých úbočích údolí Raškovského potoka asi 1 km severozápadně od obce Raškov v okolí vrcholu Modřínového vrchu na jihozápadních svazích Raškovské boudy a východních svazích Boudy v polohách 410 - 590 metrů nad mořem. Na výstupy hadců je vázaný výskyt kriticky ohroženého hvozdíku kartouzku hadcového (*Dianthus carthusianorum* subsp. *capillifrons*) a sleziníku hadcového (*Asplenium cuneifolium*). Na lokalitě roste jedna ze tří severomoravských populací evropsky významného druhu sleziníku nepravého (*Asplenium adulterinum*) čítající dohromady cca 500 trsů. Území slouží jako loviště početné letní kolonie netopýra velkého (*Myotis myotis*) z kostela v Raškově i dalším druhům letounů. Rezervace je zařazena do systému evropsky významných lokalit Natura 2000.

Památky

Kulturními památkami jsou barokní kostel sv. Petra a Pavla v Bohdíkově z roku 1725, kostel sv. Jana Křtitele dokončený roku 1733 v Raškově a selské stavení č. 55 v Bohdíkově, původně tvrz pocházející ze 16. století, známá z pozdějších let jako pohostinství „Křčma“ a kamenný kříž s datem 1866 u silnice z Bohdíkova do Temenice. V Komňátce se nachází kaple sv. Jana a Pavla z roku 1893, kaple sv. Floriana z roku 1910 je v Raškově Dvoře a kaplička sv. Jana Nepomuckého v Raškově. Na celém katastru obce se nachází řada

kamenných křížů a božích muk. V lese 1,5 km nad Raškovem Dvorem se nachází jubilejní kámen z roku 1898 věnovaný Janu II. z Lichtenštejna.

Před kostelem v Bohdíkově byl v roce 1921 vybudován pomník padlým za 1. sv. války a obdobný pomník (vybudovaný v roce 1928) se nachází poblíž kaple v Komňátce. Na obou jsou i jména obětí 2. sv. války.

Region Ruda

Obec Bohdíkov byla v roce 1999 jednou ze zakládajících obcí svazku Region Ruda. Cílem svazku byla plynofikace těchto obcí. Dnes se obce Bohdíkov, Bušín, Janoušov, Olšany a Ruda nad Moravou pravidelně setkávají na Dnech Regionu Ruda, vydávají společný kalendář a podílejí se na získávání dotací pro prezentaci a rozvoj svých obcí.

Partnerství s obcí Nitrianské Sučany

V roce 2005 bylo obnoveno partnerství s obcí Nitrianské Sučany z okresu Prievidza. Vztahy s partnerskou obcí byly ukončeny v roce 1969 (zahájeny 1962). Od té doby se každoročně střídají návštěvy delegací jednou v Bohdíkově, příští rok v Nitrianských Sučanech. Mimoto spolu pravidelně komunikují starostové obou obcí a návštěvy jsou zvány i při mimořádných příležitostech (Den Regionu Ruda, oslavy výročí SDH, otevření nového KD apod.).

MAS Horní Pomoraví o.p.s.

Roku 2006 se obec Bohdíkov stala členem obecně prospěšné společnosti MAS Horní Pomoraví. Společnost, která původně zahrnovala území obcí Hanušovicka dnes zabírá území 46 obcí s plochou 672 km² (byla připojena i MAS Zábřežsko). Jejím základním posláním je obnova a rozvoj venkova pomocí metody Leader. Každoročně jsou pořádány Dny MAS Horní Pomoraví a registrovány projekty k podpoře podnikatelů, neziskových organizací i daných obcí. Díky MAS obec Bohdíkov získala dotaci na nákup nového traktoru a na plynofikaci a zateplení kulturního domu.

Zajímavosti v okolí

Nový hrad (www.novyhrad.cz)

Nad osadou Raškov Dvůr, na levém břehu řeky Moravy, se v minulosti vypínal Nový hrad (patří však do katastru obce Kopřivná). Nejrozsáhlejší hradební komplex této části severní Moravy, byl postaven počátkem 14. století páný z Lipé. Vystřídal řadu majitelů. V roce 1421 jej odkoupil král Zikmund v době husitských válek za účelem udržení silného vojenského štítu, a tím i mocenských pozic své vlády na severní Moravě. Roku 1438 převzal hrad Bernard z Cimburka, který je znám loupeživými výpady po okolí. 1445 přechází hrad do správy Jana Tunkla z Brníčka a na Zářeze a poté jeho syna Jiřího Tunkla. V letech 1470 - 1480 hrad získal svoji největší hospodářskou, politickou i vojenskou moc. Během česko – uherských válek však byl hrad

obléhán a dobit vojsky Matyáše Korvína. V roce 1490 už hrad ležel v rozvalinách a nikdo z následujících majitelů se jej nesnažil obnovit. Od roku 1494 byl hrad majetkem rodu Žerotínů, od roku 1619 rodu Odkolků. V roce 1624 jim však byl majetek zkonfiskován a prodán Karlu z Lichtenštejna. Rodu Lichtenštejnů hrad patřil do roku 1710, kdy byl prodán Janu Jáchymu z Žerotína. Posledním majitelem hradu byl Karel z Žerotína. Pozemková reforma roku 1907 hrad zestátnila. I dnes pozůstatky zdí, hradeb a věží naznačují rozsáhlost hradního komplexu a lákají turisty i milovníky historie.

Rozhledna Na Háji u Šumperka

Rozhledna (631 m n. m.) slavnostně otevřena 28. 9. 1997 se stala významným turistickým cílem. Rozhledna vzhledem připomíná původní Štefánikovu vyhlídkovou věž, kterou v roce 1934 vystavěl šumperský odbor Klubu československých turistů spolu s vojáky místní posádky. Její realizací byl tehdy pověřen významný šumperský stavitel Karel Čunderle. Tato původní stavba vyhořela v roce 1953 po zásahu bleskem a časem postupně na vrcholu Háje zanikly zbytky po stavbě, která byla častým

místem vycházek občanů města Šumperka i jeho návštěvníků. Výstavbu nové rozhledny se podařilo uskutečnit sdružením prostředků obcí, na jejichž katastru se Háj nachází, to je Šumperka, Bludova a Rudy nad Moravou, s významným podílem firmy Eurotel. Autoři projektu Ing. Vladimír Malaska a Ivo Barviř vytvořili moderní objekt, který zvenčí věrně připomíná původní rozhlednu ze 30. let. Ve výšce 26 metrů je krytý ochoz, ze kterého je vidět nejen Šumpersko, ale též vrcholy Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku.

Pivovar Holba

Patří k 1. desítce největších pivovarů v ČR. V roce 1874 založil Josef Mullschitzký moderní parní pivovar se sídlem v Hanušovicích s názvem Brauerei von Mullschitzký & Comp. zu Hannsdorf - Halbseit. Roku 1918 se mění název pivovaru na Severomoravský pivovar a sladovna, akciová společnost v Šumperku. V průběhu 2. světové války fungoval pivovar bez přerušení výroby. Roku 1948 došlo k zestátnění pivovaru a založení samostatného Hanušovického pivovaru, n.p. Hanušovice. Od června 1960 se hanušovický pivovar stal součástí Severomoravských pivovarů, n.p. Přerov. Svým zákazníkům tehdy nabízel tři druhy piva, Hanušovické pivo 8°, Hanušovické pivo 10° a Hanušovický ležák 12°, z nichž si největší oblibu tehdy stabilně držela desítka, která tvořila většinu produkce. V roce 1984 dochází k rozšíření sortimentu o legendární Šerák 11°.

K důležitým mezníkům současnosti patří objevení podzemního pramene přímo v areálu pivovaru, který od roku 1990 slouží jako hlavní zdroj mimořádně kvalitní vody pro výrobu piva. Od 1. dubna 1996 nese pivovar nové obchodní jméno Pivovar Holba a.s. S tím je spojen také počátek budování značky Holba, která nyní patří k nejznámějším pivním značkám především na Moravě. V roce 2002 došlo k obnově původních pivovarských rybníků. Holba je součástí pivovarnické skupiny se sídlem v Přerově, do které dále patří pivovar Litovel a Zubr. V říjnu 2010 bylo v sousedství pivovaru na pokraji Hanušovic otevřeno Pivovarské muzeum.

Lesní kaple sv. Trojice

Kamenná mariánská poutní kaple na úpatí vrchu Jeřáb (asi 862 m nad mořem). Původně dřevěná kaple z roku 1746 byla postavena jako poděkování za záchranu Králík před Prusy. Konala se zde pouť na svátek Nejsvětější Trojice, podle níž dostala jméno. Dnes je to kamenná stavba (z roku 1898) umístěna v lese, na křižovatce turistických tras. Bývá častým cílem turistů i procházek místních občanů. Jihovýchodně od kaple se nachází ve výšce 875 m n.m. pramen Březné v upraveném pomníčku, označován jako Leopold Grabner Quelle. V okolí se nachází radioaktivní prameny. Nejznámější Rudolfův pramen. Ubytování a občerstvení je možné získat v nedaleké Severomoravské chatě.

Podle pověsti někdy v polovině 18. století vracel se z posvícení domů jistý houslista. Unaven usnul pod stromem, až ho

probudilo temné mručení. Blížil se k němu medvěd. Bez rozmyšlení vzal housle, ranec s výslužkou a vyšplhal na mohutný strom. Medvěd se však uvelebil pod stromem a neměl se vůbec k odchodu. Nepomohla ani hra na housle, ta se naopak medvědovi líbila, postavil se na zadní a kolíbal do taktu. Posvícenské koláče mu sice chutnaly, ale k odchodu ho nepřiměly. S přibližujícím večerem se houslista začal modlit a v tom se ozvala rána. To hajný na obchůzce medvěda zastřelil. Zachráněný houslista umístil na mohutný buk, na němž trávil hodiny strachu, obrázek sv. Trojice. Později tu byla vystavěna kaple.